

QUÈ CAL SABER?

NOMS CIENTÍFICS I NOMS POPULARS

Hi ha noms populars d'animals i plantes que s'apliquen a més d'un organisme, és a dir, són noms polisèmics; d'altra banda, hi ha molts organismes que reben més d'un nom, és a dir, tenen sinònims; i també hi ha organismes que no tenen cap nom popular. A més, noms molt similars en llengües diferents poden aplicar-se a organismes distints. Això fa que la nomenclatura popular no serveixi per a la comunicació científica, que ha de disposar d'un nom per a cadascun dels éssers vius, i aquests noms han d'ésser intel·ligibles i universals. Per exemple, el cereal que en català hom anomena **civada**, rep el nom de *avena* en castellà, i el que hom anomena *cebada* en castellà, en català rep el nom de **ordi** (vegeu el núm. 53 [novembre 1991] de QUÈ CAL SABER?).

Aquestes confusions derivades de l'ús de noms populars es resol mitjançant la nomenclatura científica, que fixa un nom per a cada organisme; aquest nom és únic, i està expressat en llatí, sigui quina sigui la llengua que s'empri. El nom científic consta de dues parts: el nom del **gènere** i un epítet (un adjectiu o un modificador), que indica l'**espècie**, i ha d'anar sempre acompanyat del gènere corresponent. El nom científic s'ha d'escriure sempre en cursiva, i el nom del gènere amb la primera lletra majúscula. Per exemple, el nom científic de la **civada** és *Avena sativa*, i el de l'**ordi**, *Hordeum vulgare*. El sistema de denominació binària, vigent avui dia, va ésser introduït per Linné en la seva obra *Systema naturae*, publicada el 1735.

Com a demostració que no hi ha llengua petita o de poca importància, direm que la primera edició del DLC1 de Pompeu Fabra ja incorporava els noms científics. En fer-ho, s'avançava a llengües majoritàries, com ara l'anglès o el francès, que posteriorment varen introduir la nomenclatura científica en molts diccionaris per aclarir i precisar el significat del nom popular. El DRAE2 de la Real Academia Española no ha reconegut encara la immensa utilitat d'aquest sistema, i es resisteix a incorporar-hi els noms científics, cosa que crea una gran confusió quan hom intenta esbrinar a quin organisme precis es refereix una entrada d'un nom popular en castellà.

1. Diccionari de la llengua catalana, 1a edició, 1932
2. Diccionario de la lengua española, 21a edició, 1992

Comissió de Lexicografia de la Societat Catalana de Biologia

Amb la col·laboració del TERMCAT